

K BOJOVÉMU POUŽITÍ RVD ARMÁDY V PROTIÚTOČNÉ OPERACI

Armáda prvního sledu se bude na přechodu do protiútočné operace frontu buď sama podílet, nebo může přechod koaličního uskupení do protiútočné operace zabezpečovat.

V počátečním období války (POV), po odražení agrese, může být cílem protiútočné operace, na níž se armáda prvního sledu podílí nebo účastní, obnovení původního postavení a přenesení těžiště bojové činnosti na území nepřítele.

Příprava RVD armády k protiútočné operaci.

S přechodem do protiútočné operace je třeba počítat již při plánování a přípravě činnosti RVD v první obranné operaci armády, jejíž vedení musí pro přechod do protiútočného vytvořit co nejvýhodnější podmínky.

Organické a posilové RVD armády prvního sledu se bude v PVO v plném rozsahu podílet na odražení silných počátečních úderů nepřítele. Přesto snahou velitele RVD armády musí být **uchovat si maximum bojeschopných sil RVD** pro vytvoření protiútočného uskupení k vedení aktivní útočné činnosti. Tento, jistě rozporný požadavek, lze, dle mého názoru, realizovat tehdy, když velitel RVD dokáže dokonale využít možností, které skýtá pohraniční území k promyšlené organizaci činnosti RVD a jejího všestranného zabezpečení.

Vycházejíc z našich podmínek, může část RVD armády podporovat přechod vojsk armády do protiútočné operace z dotyku (obvykle po přeskupení), část v rámci armádního protiúderu (který bude zpravidla tvořit jádro protiútočného uskupení armády) po přesunu z hloubky a část může být dále vázána při vedení obrany.

Významný úkol bude RVD plnit při **udržení prostorů (čar)**, z nichž bude výhodné protiútočnou operaci zahajovat. K tomu bude vhodné prostředky RVD připravit hromadné a soustředěné palby na osy přesunu, výchozí prostory a čáry rozvinování druhých sledů a záloh nepřítele, jakož i různé druhy přehradných paleb, aby bylo znemožněno rozšiřovat úspěch nepřítele do hloubky a stran. Významnou úlohu při udržení těchto prostorů (čar) budou mít protitankové zálohy

různých stupňů velení, jejichž čáry rozvinování by měly být voleny tak, aby mohly být využity.

Před přechodem do protiútočné operace obvykle přijme (upřesní) velitel armády své rozhodnutí. Na základě rozhodnutí, rozboru uskupení nepřítele i jeho možného zámyslu, znalosti situace a možností RVD armády, musí velitel RVD **upřesnit úkoly a uskupení RVD** k plnění úkolů jaderného a palebného ničení nepřítele za vedení protiútočné operace. Měl by především uvést:

- jaké síly a prostředky průzkumu vyčlení ke zjištění uskupení nepřítele, zámyslu jeho činnosti, ale i k získání souřadnic cílů pro údery a palbu RVD,
- čas a způsob doplnění RVD armády osobami i materiálními prostředky,
- způsob utvoření uskupení RVD k protiútočné operaci, popřípadě přeskupení a vyvedení do výchozích prostorů,
- jaderné a palebné ničení nepřítele k udržení výhodných prostorů (čar) a pro přechod do protiútočné operace,
- jakým způsobem zabezpečit podporu operační manévrovací skupině a vzdušným výsádkům prostředky RVD,
- pokyny pro plánování protiútočné operace.

Při organizaci průzkumu je nutné štábem RVD stanovit: charakter a možné směry další činnosti nepřítele; charakter a počet objektů, které je třeba zjistit při přípravě a přechodu vojsk armády do protiútočné operace; způsob plnění úkolů průzkumu, složení použitých sil a prostředků, jejich přerozdělení; součinnost se zpravodajskými orgány vševojskového štábu; opatření k radioelektronické ochraně a maskování prostředků průzkumu.

Přechod do protiútočné operace bude vyžadovat **značných sil a materiálních prostředků**, které armáda prvního sledu nemá. Proto budou zálohy a materiál pro RVD zpravidla přisunovány z hloubky, od frontu či dokonce z prostředků hlavního velitele na válčišti. Prvořadou povinností velitele RVD armády a jeho štábu je doplnit osobami, výzbrojí a bojovou technikou ty svazky a útvary RVD, které se připravují k protiútočce, vytvořit potřebné zásoby raket, munice a dalších materiálních prostředků.

Pro úspěšnou činnost RVD v protiútočné operaci bude rozhodující **vytvořit jeho uskupení včas**. To může být u armády prvního sledu tvořeno z armádních skupin, z RVD divizí (divize) prvního sledu (které se do protiútočné operace zapojují), druhého sledu, ale i z RVD těch svazků, jež je možné odsunout z prostoru bojového rozmístění, vyvést je k doplnění do určených prostorů. Z těchto raketových a dělostřeleckých útvarů mohou být vytvořeny sborné útvary (kdy část byla zničena nebo zůstala ve svých postaveních v obraně), případně může dojít k jejich novému podřízení jiným svazkům armády. Část prostředků RVD pro protiútočnou operaci může být nakonec přisunuta i ze zálohy velitele frontu.

Je možné, aby pro přechod do protiútočné operace, dle mého názoru, byla armáda, mimo organických prostředků, navíc vybavena dvěma až třemi oddíly

taktických raket s novými raketovými komplety, třemi dělostřeleckými brigádami až celou dělostřeleckou divizí, jedním až dvěma protitankovými dělostřeleckými oddíly a odpovídajícími průzkumnými prostředky.

Pro přechod do protiútočného je třeba vytvořit na stanovených směrech dostatečnou převahu v prostředcích RVD (manévrem, pohybem i palbou) a nedopustit jejich rozptýlování. Domnívám se, že je vhodné pro plnění nepředvídaných úkolů počítat i s vyčleněním určité zálohy prostředků RVD (z vyváděných a doplňovaných útvarů).

Rozdělit dělostřelectvo je nutné dle operačních propočetů s přihlédnutím k místu, úkolu svazku v protiútočné operaci a nutnosti vytváření skupin u armády.

Přechod armády prvního sledu do protiútočné operace může v některých případech vyžadovat i dočasné vyčlenění armádního (divizního) dělostřelectva svazů (svazků) druhého sledu (pokud také nepřecházejí do protiútočného) ve prospěch podpory armády prvního sledu. Obráceně se zasazením protiútočného uskupení frontu může vzniknout situace, která bude vyžadovat nové podřízení vševojskových svazků či svazků a útvarů druhů vojsk, včetně RVD, armády prvního sledu armádě druhého sledu frontu.

Při všech opatřeních k uskupení RVD je nutné mít na mysli, že první obranná a protiútočná operace se budou vzájemně prolínat, že RVD musí být proto tak uskupeno, aby odpovídalo požadavkům obou operací.

Při přechodu do protiútočné operace sehraje rozhodující úlohu **jaderné a palebné ničení nepřítele**, které musí být organizováno na základě konkrétního vývoje situace.

Období přechodu do protiútočné operace je charakterizováno ztrátou iniciativy nepřítele. Pokud byla válka zahájena jen s použitím konvenčních prostředků ničení, je v této situaci zcela reálné nebezpečí **přechodu k použití jaderných zbraní**. Za této situace velitel a štáb RVD armády v souladu s nařízením velitele RVD frontu přijme nutná opatření k uvedení RVD do plné bojové pohotovosti k zasazení prvního jaderného úderu frontu (PJÚF). Počet raketového vojska a dělostřelectva používajícího jadernou municí je vyčleněn. Přitom u ostatních prostředků raketového vojska, které vedou úderu konvenční náplní, je nutné, aby byl zabezpečen jejich rychlý přechod na použití jaderných náplní.

Je vhodné uskutečňovat nepřetržitý průzkum, musí být řízen tak, aby byl schopen zjistit možné přípravy nepřítele, který se chystá použít jaderné zbraně, upřesňovat známě, zjišťovat nové cíle k vedení úderů v PJÚF. Jde zvláště o cíle pro taktické rakety a dělostřelectvo, které používá jadernou municí, jež musí být průběžně předávány příslušným vykonavatelům.

V palebném ničení při přípravě protiútočné operace je třeba RVD zvláště působit na vytváření podmínek k udržení stanovených prostorů (čar) v období přeskupování, soustřeďování a vyvádění vojsk k protiútočným uskutečňovat úderu a vést palby na rozhodující palebné prostředky nepřítele, které by tuto činnost mohly narušovat.

Při přechodu protiútočného (protiúderného) uskupení do sražení **z chodu** bude

činnost RVD vhodné organizovat do dvou období. Před zasazením vojsk bude nutné uskutečnit palebné úderý (palebnou přípravu) RVD především na hlavní uskupení nepřítele, jeho letectvo, dělostřelectvo a prostředky radioelektronického boje; dále organizovat palebnou podporu vojsk, která zahájila protiútok. K rozhodujícím momentům úspěšnosti vedení protiútočné operace patří bezprostřední, efektivní využití účinků úderů (paleb) motostřeleckým a tankovým vojskem protiútočného uskupení.

Na směrech, kde nepřítel uspěl přejít do obrany, se v případě potřeby prostředky RVD budou podílet na **průlomu**. Palebná činnost může být organizována ve třech či čtyřech obdobích v závislosti na druhu obrany nepřítele, jež bude prolamována, a terénu.

K palebnému ničení nepřítele před zasazením protiútočného (protiúderného) uskupení je třeba rozhodující měrou využít RVD svazků, které působí na daných směrech první obranné operace.

Jedním z důležitých prostředků k rozvíjení protiútoků bude u armády **operační manévrovací skupina a vzdušné výsadky**. K zasazení operační manévrovací skupiny může dojít tehdy, až armáda překoná horský a zalesněný terén naší státní hranice. Avšak vzdušné výsadky mohou být vysazeny k ovládnutí a udržení důležitých prostorů (čar) na směrech vedení protiútočné operace již s jejím zahájením (někdy i dříve).

Před zasazením operační manévrovací skupiny nebo vysazením výsadků je velitel RVD armády povinen upřesnit posilové prostředky RVD, místo a způsob jejich převzetí, organizaci a způsob jaderného a palebného ničení nepřítele před zasazením (vysazením) OMS či výsadků, v průběhu jejich bojové činnosti.

Plánování použití RVD v účasti na protiútočné operaci je značně složité, neboť iniciativu má dosud nepřítel, situace je nestabilní, mnohdy i nejasná. To vyžaduje, aby velitel a štáb RVD armády používal metody vědeckého předvídání (s využitím modelování pravděpodobného vývoje situace), opírajícího se o konkrétní znalosti, ale i předpokládané možnosti vlastních vojsk a nepřítele k přijetí maximálně reálného rozhodnutí k použití RVD. I tak bude přijaté rozhodnutí často upřesňováno a doplňováno. Dokumentace k bojovému použití RVD v protiútočné operaci by měla být zpracována jen v nejnutnějším rozsahu, zabezpečujícím nezbytné podklady pro velení RVD.

Činnost RVD při přechodu do protiútočné operace

Armáda prvního sledu frontu bude zpravidla přecházet do protiútočné operace po splnění rozhodujících cílů první obranné operace po předchozím přeskupení, doplnění sil a prostředků.

Jednou z rozhodujících podmínek pro úspěšný přechod do protiútočné operace bude vybojování a udržení nadvlády ve vzduchu a **dosazení palebné převahy** nad nepřítelem na rozhodujících směrech úderu armády.

S přechodem vojsk do protiútočné operace proběhne na válčišti vzdušná operace.

RVD armády v hromadném palebném úderu bude ničit i cíle v její prospěch, vyvolávat dezorganizaci systému velení a řízení prostředků protivzdušné obrany nepřítele.

K vybojování a udržení palebné převahy je rozhodující vyvést raketové a dělostřelecké svazky (útvary) včas na vybrané směry, manévrovat údery a palbou. Nejdůležitější bude **boj s dělostřelectvem nepřítele**, který povedou armádní a divizní skupiny (průzkumné palebné komplety).

Přechod do protiútočné operace lze na jednom či některých směrech zahajovat **průlomem**, zpravidla spěšné zaujaté obrany. Na jednom směru mohou být palby zahajovány současně, na různých směrech pak v určité časové posloupnosti. To může mít rozhodující vliv na jejich organizaci velitelem a štábem RVD armády. Při jednotném zahájení bude zřejmě možné centralizovat velení u armády; při odlišných začátcích průlomu na směrech lze předpokládat, že organizaci uskuteční RVD divizí. V obou případech by měla být určena doba trvání, struktura palebného zabezpečení přesunu vojsk, palebné přípravy, metoda, hloubka palebné podpory i způsob vedení palebného doprovodu vojsk, stanovena spotřeba munice a doba pohotovosti RVD k činnosti.

V období palebného zabezpečení přesunu (přeskupení, soustřeďování) vojsk musí velitel a štáb armády zaměřit pozornost na ničení palebných prostředků nepřítele (zvláště vysoce přesných zbraní a samohybného dělostřelectva), které jsou schopny vést palebné údery na naše vyváděná vojska. Ke splnění tohoto úkolu by mělo být využito dělostřelectvo bránících se divizí prvního sledu. Lze vhodně využít i minování na dálku k zamezení přísunu záloh nepřítele, zvláště těch, které by mohl zasadit k odražení protiútoků.

Největší objem úkolů splní RVD v palebné přípravě. Použije armádní skupiny, dělostřelectvo bránících se a prolamujících divizí. Výjimkou bude přibrání dělostřelectva druhých sledů.

Palebná podpora bude plánována nejvíce do hloubky obrany praporů prvního sledu s postupným soustřeďováním palby, soustředěnými palbami i na jednotlivé cíle.

Palebný doprovod vojsk, která přešla do protiútoků, se uskuteční hromadnými a soustředěnými palbami na směrech, v nichž budou vojska plnit stanovené úkoly.

Velení RVD bude zvláště při boji v hloubce, s přihlédnutím k rázu terénu přihraničního prostoru, více decentralizované, prakticky na směrech.

Významným prvkem operační sestavy jsou **protitankové zálohy** různých stupňů velení. Jejich význam narůstá zejména v operaci, vedené konvenčními zbraněmi, kdy není možné účinně působit jadernými prostředky ničení uskupení nepřítele, která brání v zahájení či rozvíjení protiútočné operace. Protitankové zálohy divizí prvního sledu (armády) v součinnosti s pohyblivým odřadem zatarasovacím a bojovými vrtulníky se využívají k zabezpečení boků a čar rozvinovaných uskupení přecházejících do protiútočné operace.

Protiútočná operace by měla být zahájena s **úplnými pohyblivými zásobami** u vojskového stupně a **částečně sníženými operačními** zásobami. Přitom je třeba počítat s tím, že zásoby munice v předsunutých skladech se rychle vyčerpají, a proto bude nutné mít u operačních stupňů vytvořeny zásoby munice a raket ve výši hodnoty normy materiálního zabezpečení. Mimořádné úsilí si vyžádá, z hlediska terénu a vzdáleností přísunů, navezení munice do palebných postavení dělostřelectva k palebnému ničení nepřítele při průlomu jeho obrany.

Zabezpečuje-li armáda prvního sledu **přechod koaličního uskupení** do protiútočné operace, pak hlavním úkolem RVD je se podílet na odražení rozhodujících uskupení nepřítele, zvláště tankových, zabezpečit čáry (prostory) zasazení, údery a palbou (zasazením protitankových záloh) přikrýt mezery, vzniklé po nepřátelských úderech, a odkryté boky.

V článku jsem uvedl jen některé rozhodující podmínky činnosti RVD armády při přechodu do protiútočné operace. Uvedená problematika je nová, složitá, vyžaduje vyjádření více názorů.

...připravit svazky a útvary raketového vojska k vedení raketových úderů podle nových způsobů ničení nepřítele při vedení obranné operace a boje v počátečním období války.

(Rozkaz ministra národní obrany ČSSR pro přípravu vojsk ČSLA ve výcvikovém roce 1988–1989)
